Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Gemeente Haarlem
Gemeenteraad
Postbus 203
2000 AE HAARLEM

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
dhr. drs. J.J. Diepenhorst

T 070 333 50 18
JDiepenhorst@minszw.nl

Onze referentie
2015-0000008207

Bijlagen
Rapportage De boete belicht

Datum 23 januari 2015
Betreft Rapportage De boete belicht

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u het rapport 'De boete belicht' van de Inspectie SZW. De minister van SZW heeft het rapport naar de Eerste en de Tweede Kamer gestuurd. Hiermee is het rapport openbaar geworden.

De Inspectie geeft in het rapport een oordeel over de uitvoering van de Fraudewet door gemeente, UWV en de SVB.

Het rapport is gebaseerd op het onderzoek 'Sanctieoplegging door Gemeenten, UWV en SVB na Invoering van de Fraudewet' die de inspectie in 2014 heeft uitgevoerd. De nota van bevindingen en het rapport zijn te vinden op de website van de Inspectie SZW: (http://www.Inspectieszw.nl/actueel/publicaties/)

De Inspectie heeft informatie ontvangen over de uitvoering van de Fraudewet van uw gemeente. Verder is kwantitatief materiaal betrokken van het CBS.

Zoals gebruikelijk zijn de onderzoeksbevindingen niet op naam per gemeente in het rapport weergegeven. Wel zijn in het rapport twee tabellen opgenomen waarin gegevens van de onderzoeksgemeenten met elkaar zijn vergeleken en de gemeenten met letters zijn aangeduid. Uw gemeente is vermeld onder de letter G.

De inspectie heeft de verhouding van het aantal geregistreerde boetes ten opzichte van het aantal fraudevorderingen vastgesteld. Tabel 1 illustreert dat binnen de populatie onderzochte gemeenten zeer verschillend wordt omgegaan met de uitvoering van de Fraudewet. Zo zijn er gemeenten die sterk onder het landelijke gemiddelde scoren, maar zijn er ook gemeenten die daar ver boven zitten.

Daarnaast heeft de inspectie vastgesteld dat bij de onderzochte gemeenten de verlaging van de boete vanwege verminderde verwijtbaarheid niet vaak wordt toegepast. De verschillen tussen gemeente heeft de Inspectie weergegeven in tabel drie.

Om het effect van het onderzoek en het rapport te kunnen vaststellen verzoek ik u mij, binnen drie maanden na datum van verzending van deze brief, schriftelijk

Gem Haarlem 26-1-2015 16:55:04

te willen berichten wat de reactie van uw gemeente is op het rapport. Daarbij zou ik graag van u willen weten of het rapport aanleiding voor u is om wijzigingen aan te brengen in de uitvoering van de Fraudewet. U kunt uw reactie richten aan de projectleider van dit onderzoek, drs. J.J. Diepenhorst.

Onze referentie
2015-0000008207

Indien u dat wenst is de Inspectie bereid om een toelichting op de inhoud van dit rapport te geven. Graag verneem ik of u belangstelling heeft voor een dergelijke toelichting.

Hoogachtend,

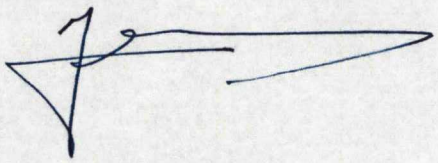

mr. J.A. van den Bos
Inspecteur-Generaal SZW

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Gemeente Haarlem
Het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 203
2000 AE HAARLEM

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
dhr. drs. J.J. Diepenhorst

T 070 333 50 18
JDiepenhorst@minszw.nl

Onze referentie
2015-0000008207

Bijlagen
Rapportage De boete belicht

Datum 23 januari 2015
Betreft Rapportage De boete belicht

Geacht College,

Hierbij ontvangt u het rapport 'De boete belicht' van de Inspectie SZW. De minister van SZW heeft het rapport naar de Eerste en de Tweede Kamer gestuurd. Hiermee is het rapport openbaar geworden.

De Inspectie geeft in het rapport een oordeel over de uitvoering van de Fraudewet door gemeente, UWV en de SVB.

Het rapport is gebaseerd op het onderzoek 'Sanctieoplegging door Gemeenten, UWV en SVB na Invoering van de Fraudewet' die de inspectie in 2014 heeft uitgevoerd. De nota van bevindingen en het rapport zijn te vinden op de website van de Inspectie SZW: (http://www.Inspectieszw.nl/actueel/publicaties/)

De Inspectie heeft informatie ontvangen over de uitvoering van de Fraudewet van uw gemeente. Verder is kwantitatief materiaal betrokken van het CBS.

Zoals gebruikelijk zijn de onderzoeksbevindingen niet op naam per gemeente in het rapport weergegeven. Wel zijn in het rapport twee tabellen opgenomen waarin gegevens van de onderzoeksgemeenten met elkaar zijn vergeleken en de gemeenten met letters zijn aangeduid. Uw gemeente is vermeld onder de letter G.

De inspectie heeft de verhouding van het aantal geregistreerde boetes ten opzichte van het aantal fraudevorderingen vastgesteld. Tabel 1 illustreert dat binnen de populatie onderzochte gemeenten zeer verschillend wordt omgegaan met de uitvoering van de Fraudewet. Zo zijn er gemeenten die sterk onder het landelijke gemiddelde scoren, maar zijn er ook gemeenten die daar ver boven zitten.

Daarnaast heeft de inspectie vastgesteld dat bij de onderzochte gemeenten de verlaging van de boete vanwege verminderde verwijtbaarheid niet vaak wordt toegepast. De verschillen tussen gemeente heeft de Inspectie weergegeven in tabel drie.

Om het effect van het onderzoek en het rapport te kunnen vaststellen verzoek ik u mij, binnen drie maanden na datum van verzending van deze brief, schriftelijk te willen berichten wat de reactie van uw gemeente is op het rapport. Daarbij zou ik graag van u willen weten of het rapport aanleiding voor u is om wijzigingen aan te brengen in de uitvoering van de Fraudewet. U kunt uw reactie richten aan de projectleider van dit onderzoek, drs. J.J. Diepenhorst.

Onze referentie
2015-0000008207

Indien u dat wenst is de Inspectie bereid om een toelichting op de inhoud van dit rapport te geven. Graag verneem ik of u belangstelling heeft voor een dergelijke toelichting.

Hoogachtend,

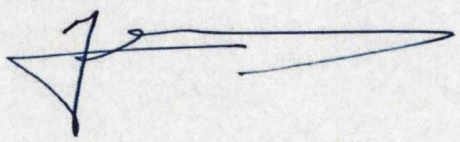

mr. J.A. van den Bos
Inspecteur-Generaal SZW

DE BOETE BELICHT DE BOETE BELICHT DE BOETE BELICHT

Inspectie SZW
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De boete belicht

Den Haag 26-11-2015 1555534

Colofon

Programma	Inkomenszekerheid
Nummer	R 14/05
ISSN	1388-8733
ISBN	978-90-5079-273-8
Datum	November 2014

Voorwoord

De Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving, ook wel de Fraudewet genoemd, is op 1 januari 2013 ingevoerd. De wet beoogt met het opleggen van hoge(re) boetes de naleving van de SZW-wetten te bevorderen. Ruim een jaar na invoering van de wet heeft de Inspectie onderzocht hoe de uitvoeringsinstellingen die WWB-, WW- en AOW-uitkeringen verstrekken, deze wet uitvoeren.

De afgelopen periode is er een maatschappelijk debat gevoerd over de proportionaliteit van de opgelegde boetes. Ook tijdens haar onderzoek is de Inspectie door de uitvoering hierop gewezen.

In het licht van bovengenoemde discussie vindt de Inspectie het opvallend dat gemeenten bij het opleggen van boetes weinig gebruik maken van de wettelijke mogelijkheid om deze te verzachten, vanwege verminderde verwijtbaarheid of dringende reden. Veel gemeenten geven aan niet veel mogelijkheden te zien om hiervan gebruik te maken. Zowel in hun beleid als in de uitvoering geven zij hier echter nauwelijks invulling aan. De Inspectie is van mening dat gemeenten hier mogelijkheden laten liggen. Het is opvallend dat UWV en de SVB deze ruimte meer benutten dan het gros van de gemeenten. Zo past UWV verminderde verwijtbaarheid ruimer toe voor mensen die te laat, maar wel uit eigen beweging met de voorgeschreven informatie komen. Dit leidt tot lagere boetes en geeft daardoor minder aanleiding tot discussie.

Mr. J.A. van den Bos
Inspecteur-generaal
Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Inhoud

Colofon—2
Voorwoord—3

1 Oordeel en samenvatting—7

2 Inleiding—11

3 Beleid—13
3.1 Oordeel over het vaststellen van het benadelingsbedrag—13
3.2 Oordeel over het opleggen van de boete—15
3.2.1 De mate van verwijtbaarheid—16
3.2.2 Dringende redenen en bijzondere omstandigheden van de persoon—18
3.2.3 De ernst van de gedraging en evenredigheid—19
3.2.4 Boete of waarschuwing bij nulfraude—19

4 Uitvoering en proces—21
4.1 Oordeel over de inrichting van het proces—21
4.2 Oordeel over het aantal opgelegde boetes—22
4.3 Oordeel over de hoogte van de boetes—26

5 Bestuurlijke reactie en naschrift Inspectie—31

Bijlage 1 Begrippenlijst—35

Bijlage 2 Reacties VNG/Divosa, UWV en SVB—37

1 Oordeel en samenvatting

Op 1 januari 2013 is de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving van kracht geworden. Deze "Fraudewet" beoogt de naleving van de SZW-wetten te bevorderen.

De rode draad van deze wet is dat fraude niet mag lonen. Voor de sociale uitkeringen geldt dat naast de volledige terugvordering van ten onrechte verstrekte uitkeringen, de uitvoeringsorganisaties hogere boetes moeten opleggen.

In een meerjarig programma onderzoekt de Inspectie de bijdrage van de gemeenten, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de Sociale Verzekeringsbank (de SVB) aan de effectiviteit van de fraudewet. In 2012 heeft zij de situatie voor de invoering van deze wet in kaart gebracht.[1] Daaruit bleek dat er voor wat betreft het sanctioneren van vastgestelde fraude grote verschillen zijn tussen de uitvoeringsorganisaties. De destijds geconstateerde verschillen in zienswijze bij de aanpak van fraude acht de Inspectie een reëel risico en vormt de aanleiding voor dit onderzoek.

In 2014 heeft de Inspectie een vervolgonderzoek uitgevoerd, dat de basis is voor deze rapportage.
Het onderzoek heeft betrekking op de handhaving van de inlichtingenplicht en volgt het proces van handhaving tot en met het opleggen van boetes, zoals dat bij gemeenten, UWV en de SVB wordt uitgevoerd.
Met deze rapportage wil de Inspectie een oordeel geven of de uitvoeringsorganisaties er in zijn geslaagd om de in de fraudewet beoogde aanscherping te realiseren.

Voor het onderzoek dat de basis vormt voor deze rapportage geldt als centrale vraag:

In hoeverre passen gemeenten, UWV en de SVB de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid vanaf 1-1-2013 toe en dragen zij bij aan een aanscherping van handhaving zoals beoogd in de wet?

Het antwoord op deze onderzoeksvraag vat de Inspectie samen in het volgende oordeel.

De Inspectie constateert dat de uitvoeringsorganisaties als gevolg van de Fraudewet beleid en uitvoering hebben ingericht om de aanscherping van handhaving en sanctiebeleid te realiseren.

Uit het onderzoek blijkt echter dat veel gemeenten, naar het oordeel van de Inspectie, te weinig en te lage boetes opleggen. Voorts past de SVB bij de boeteberekening een werkwijze toe, die niet past binnen het kader van de wet.

Ook constateert de Inspectie dat uitvoeringsinstellingen in de onderzoekperiode niet altijd een uniforme uitvoering binnen de eigen organisaties hebben.
Hierdoor komt volgens de Inspectie de rechtsgelijkheid in het gedrang.

[1] Over Signaal, Sanctie en Incasso; Inspectie SZW juni 2013 nr.R13/04

Geen handtekening nodig voor geldigheid

Fraude mag niet lonen
De aanscherping van handhaving houdt in dat de ten onrechte verstrekte uitkering moet worden teruggevorderd en dat een boete wordt opgelegd die gelijk is aan het benadelingsbedrag.
Handhaving is naast aanspreken op het nakomen van verplichtingen en controle op naleving ook het vaststellen van overtredingen van de inlichtingenplicht. Hiervoor dienen onderzoekswaardige signalen te worden onderzocht en moet in lijn met de wet worden vastgesteld, wat de periode is waarover ten onrechte een uitkering is verstrekt.

Veel gemeenten vinden ook na de invoering van de Fraudewet het aantonen van de duur van zwarte fraude en de duur van een gezamenlijke huishouding te arbeidsintensief.[2] Deze gemeenten onderzoeken dergelijke signalen vanaf de ontvangst van het signaal en niet de daaraan voorafgaande periode. Een aantal gemeenten geeft de prioriteit aan de directe beëindiging van de uitkering en verricht verder geen inspanningen om te veel betaalde uitkeringen te incasseren. Bij beide handelswijzen blijft het benadelingsbedrag achter bij hetgeen werkelijk te veel aan uitkering is betaald.
Een aantal (grote) gemeenten vindt dat als de ten onrechte verstrekte uitkering binnen drie maanden volledig verrekend kan worden met de lopende uitkering er geen sprake is van een benadelingsbedrag. In die gevallen vorderen zij de teveel betaalde uitkering wel terug, maar leggen zij geen boete op, terwijl wel sprake is van schending van de inlichtingenplicht. Rechtsongelijkheid ontstaat bij de toepassing van dit beleid voor mensen die eenzelfde overtreding hebben begaan,maar waarvan de uitkering inmiddels is beëindigd. Verrekening is bij hen niet meer mogelijk en zij krijgen wel een boete.
De SVB heeft er voor gekozen om een deel van de inlichtingenplicht af te schaffen voor de gegevens die zij zelf kan verzamelen met behulp van bestandsuitwisselingen. Zij is van mening dat zij daarmee in lijn met de doelstelling van de Wet eenmalige uitvraag handelt en het risico beperkt is dat ten onrechte uitkeringen worden verstrekt.
Door deze vrijstelling is het niet tijdig doorgeven van dit soort wijzigingen niet meer een verwijtbare overtreding van de inlichtingenplicht. Bij gemeenten en UWV maken de signalen over samenloop tussen uitkeringen en andere inkomsten het grootste deel uit van signalen over mogelijke witte fraude.

De Inspectie constateert dat deze keuze van gemeenten gevolgen heeft voor het bepalen van de ten onrechte verstrekte uitkering en voor het bedrag waarop de boete moet worden gebaseerd en daarmee voor het realiseren van de doelstelling dat fraude niet mag lonen.

Opleggen van boetes
De Inspectie stelt vast dat er verschillen zijn tussen gemeenten, UWV en de SVB in beleid en uitvoering. Deze verschillen hebben gevolgen voor het aantal opgelegde boetes en de hoogte van de boetes.
Op grond van de landelijke cijfers van de door de gemeenten over 2013 opgelegde boetes constateert de Inspectie dat het aantal door gemeenten opgelegde boetes te laag is. Het CBS registreert dat bij 35 procent van de fraudevorderingen gemeenten een boete opleggen.
Om recht te doen aan de uitgangspunten van de fraudewet zouden gemeenten voor elke fraudevordering een boete moeten opleggen.
De Inspectie heeft geconstateerd dat UWV in bijna alle gevallen, waarbij sprake is van schending van de inlichtingenplicht een boete oplegt.

---

[2] Zie voor verklaring van het begrip zwarte fraude de begrippenlijst in de bijlage.

Het aantal boetes dat de SVB oplegt, wordt beïnvloed doordat zij het begrip witte fraude sterk heeft ingeperkt. In de gevallen die de SVB wel aanmerkt als fraude legt zij ook een boete op.
Van invloed op het aantal opgelegde boetes is ook de toepassing van het overgangsrecht, hetgeen bij alle uitvoeringsorganisaties tot de nodige vragen en onduidelijkheden heeft geleid.

De Inspectie constateert dat het verschil in het aantal opgelegde boetes bij gemeenten veroorzaakt wordt door een aantal factoren.

Een aantal gemeenten heeft onvoldoende capaciteit beschikbaar gesteld, om fraudesignalen en boeteonderzoeken af te handelen. Voorts heeft de implementatie van de wet de nodige tijd gekost. Beide factoren hebben geleid tot achterstanden in het boeteproces.
Een deel van de gemeenten is pas vanaf medio 2013 gestart met de uitvoering.
Voorts bestaat bij sommige uitvoerders weerstand tegen de hoge boetes, vanwege de in hun ogen bestaande disproportionaliteit tussen de hoogte van de boetes en de overtreding.

Verschillen in de hoogte van de boetes worden volgens de Inspectie ook veroorzaakt door de mate waarin de uitvoeringsorganisaties het beleid ten aanzien van het beoordelen van de verwijtbaarheid invullen en toepassen. Voor een deel gaat het ook om het maken van keuzes. Zo leidt de benoeming van een afzonderlijke boeteambtenaar tot meer uniformiteit in de uitvoering van het beleid.[3]

De Inspectie constateert dat gemeenten weinig gebruik maken van de mogelijkheden om de boete op grond van verminderde verwijtbaarheid of dringende redenen te matigen. De Inspectie vindt dit opvallend, vanwege de weerstand die er bij een aantal gemeenten bestaat tegen de hoge boetes.

UWV en SVB hebben door een concrete invulling meer mogelijkheden voor de uitvoering gecreëerd. Daarnaast is van invloed op de hoogte van door de SVB opgelegde boetes, dat zij het benadelingsbedrag op een andere wijze berekent dan UWV en gemeenten. De SVB houdt bij het berekenen van het benadelingsbedrag geen rekening met de ten onrechte ontvangen uitkering over de periode waarbinnen de uitkeringsontvanger de gelegenheid krijgt om wijzigingen door te geven. De Inspectie constateert dat de SVB in die gevallen lagere boetes oplegt dan gemeenten en UWV. Ook laat de SVB de boete mede afhangen van de financiële situatie waarin de uitkeringsontvanger verkeert.

[3] Brief minister SZW 26 mei 2014.

2 Inleiding

Op 1 januari 2013 is de 'Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving' van kracht geworden (hierna de Fraudewet). Deze wet beoogt de naleving van de SZW-wetten te bevorderen.

In een meerjarig programma onderzoekt de Inspectie de bijdrage van de uitvoering aan de effectiviteit van de Fraudewet. In 2012 heeft zij de situatie voor de invoering van deze wet in kaart gebracht. Met dit onderzoek en vervolgonderzoek in latere jaren wil de Inspectie laten zien of de uitvoering er in is geslaagd om de beoogde aanscherping van handhaving en boeteoplegging te realiseren.

Het onderzoek in deze rapportage richt zich op een deel van de SZW-wetgeving dat betrekking heeft op het verstrekken van sociale uitkeringen, namelijk de WWB, AOW en WW. Bij deze wetten betekent het aanscherpen van handhaving en sanctieoplegging vooral het volledig terugvorderen van ten onrechte verstrekte uitkeringen en het opleggen van boetes bij het niet nakomen van de inlichtingenplicht. De rapportage concentreert zich op het beleid en de uitvoering van boeteoplegging door gemeenten, UWV en SVB. Hier is voor gekozen, omdat de gevolgen van de Fraudewet voor dit deel van het handhavingdomein al goed zijn vast te stellen. Dit geldt veel minder voor de gevolgen voor bijvoorbeeld de incasso van fraudevorderingen.

De reden dat de Inspectie de uitvoering in een meerjarig programma onderzoekt is dat zij risico's ziet bij de implementatie en uitvoering van de wet. Het is de vraag of de uitvoering de beoogde aanscherping bij sanctieoplegging ook daadwerkelijk realiseert. De onderzoeksresultaten uit eerder onderzoek van de Inspectie laten grote verschillen zien tussen gemeenten, UWV en SVB. [4] Deze verschillen komen onder meer voort uit de verschillende visies die bestaan over de wijze waarop met regelovertreders moet worden omgegaan.

De Inspectie beoogt op basis van haar bevindingen en oordelen de effectiviteit van het handhavingsbeleid en de toepassing van de Fraudewet te bevorderen. Met de inzichten en de oordelen kunnen de bewindslieden vaststellen of de wijze waarop de uitvoeringsorganisaties de Fraudewet uitvoeren aansluit bij de bedoelingen van de wetgever. Zij krijgen inzicht in de knelpunten en belemmeringen die bij de uitvoering een rol spelen.

Het onderzoek beantwoordt de volgende centrale vraag:

In hoeverre passen gemeenten, UWV en de SVB de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid vanaf 1-1-2013 toe en dragen zij bij aan een aanscherping van handhaving zoals beoogd in de wet?

Het toetsingskader waaraan de Inspectie conclusies en oordelen ontleent, wordt gevormd door de wetten zoals die vanaf 2013 gelden, Daarbij gaat het om de Fraudewet, het Besluit Handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving, de WWB, de WW en de AOW. Belangrijke toetselementen die daaruit voortkomen zijn:

- Fraude mag niet lonen. De ten onrechte verleende uitkering moet in zijn geheel worden terugbetaald;

[4] Over Signaal, Sanctie en Incasso; Inspectie SZW juni 2013 nr.R13/04

- De bestuurlijke boete is gelijk aan 100 procent van het benadelingsbedrag en minimaal 150 euro;
- Bij schending van de inlichtingenplicht zonder benadelingsbedrag volgt een waarschuwing of de minimumboete van 150 euro;
- Verminderde verwijtbaarheid op grond van criteria zoals die in het Boetebesluit en in aanvullende beleidsregels zijn vastgelegd.

Om de centrale vraag zo volledig mogelijk te beantwoorden bevat het onderzoek een mix van zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderzoeksmethoden.

Het kwalitatieve deel heeft betrekking op verzameling van gegevens over beleid en uitvoering bij veertien gemeenten, UWV en de SVB. Daarvoor is vooraf documentatie opgevraagd over de inrichting en uitvoering van het sanctiebeleid. Vervolgens zijn interviews afgenomen en dossiers van uitkeringsgerechtigden ingezien. Met deze mix van onderzoeksinstrumenten zijn de optredende patronen en onderliggende mechanismen in het uitvoeringsproces zichtbaar geworden.

Om een landelijk representatief beeld te krijgen van het beleid van gemeenten heeft de Inspectie een internetonderzoek verricht onder 84 aselect getrokken gemeenten. Verder is inzicht gekregen in de uitvoering van het beleid door kwantitatieve gegevens te verzamelen over het aantal wel en niet opgelegde boetes, toepassing van verminderde verwijtbaarheid, hoogte van de boetes en recidive. Deze gegevens zijn opgevraagd bij de veertien onderzochte gemeenten, het CBS, UWV en de SVB.

Leeswijzer
Nadat onderzocht is of sprake is van schending van de inlichtingenplicht moet worden bepaald of een boete moet worden opgelegd. De hoogte van een eventuele boete wordt voor een belangrijk deel bepaald door het vastgestelde benadelingsbedrag, de mate van verwijtbaarheid en dringende redenen. In hoofdstuk 3 gaat de Inspectie in op het beleid dat de uitvoeringsorganisaties hebben ontwikkeld voor het onderzoeken van signalen en het vaststellen van het benadelingsbedrag. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk aandacht besteed aan het beleid dat zij hebben vastgesteld om de juiste hoogte van de boete te kunnen bepalen.
Hoofdstuk 4 gaat over de wijze waarop de gemeenten, UWV en de SVB hun organisatie hebben ingericht om de fraudewet uit te voeren en over de resultaten van de uitvoering van het beleid, voor wat betreft aantal en de hoogte van de opgelegde boetes.
Per paragraaf geeft de Inspectie eerst een oordeel dat zij daarna aan de hand van de bevindingen en conclusie van het onderzoek toelicht.

Beleid

In paragraaf 3.1 van dit hoofdstuk gaat de Inspectie in op het beleid van gemeenten, UWV en de SVB voor het vaststellen van het benadelingsbedrag. Een boete moet op grond van de Fraudewet worden opgelegd, als een verwijtbare schending van de inlichtingenplicht heeft geleid tot een onverschuldigde betaling van de uitkering. Deze onverschuldigde betaling wordt het benadelingsbedrag genoemd.

Paragraaf 3.2 behandelt het beleid voor het opleggen van boetes. In de Fraudewet is tevens vastgelegd dat de boete geljjk is aan 100 procent van het benadelingsbedrag.
Dus hoe hoger het benadelingsbedrag, hoe hoger de boete. Dit geldt bij een eerste overtreding.
Bij een tweede of volgende overtreding bedraagt de boete 150 procent. De boete kan verlaagd worden, dit is afhankelijk van de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid, de omstandigheden van persoon en gezin en dringende redenen.

3.1 Oordeel over het vaststellen van het benadelingsbedrag

De Inspectie is van oordeel dat een aantal gemeenten en de SVB in hun handhavingbeleid onderdelen hebben opgenomen, die strijdig zijn met de uitgangspunten van de Fraudewet. Hierdoor worden te lage boetes opgelegd.

De Inspectie onderbouwt haar oordeel op basis van bevindingen uit het onderzoek, die in het vervolg van deze paragraaf zjjn uitgewerkt. Het gaat om de volgende onderzoeksresultaten :

- Het onderzoek naar fraudesignalen.
- De vaststelling van de duur van de fraudeperiode.
- De verrekening van niet opgegeven inkomsten.
- Het verminderen van het benadelingsbedrag door aftrek van de inlichtingentermijn.

Het onderzoek naar fraudesignalen
Gemeenten, UWV en de SVB hebben in hun beleid vastgelegd dat zij voor alle onderzoekswaardige signalen onderzoeken of sprake is van schending van de inlichtingenplicht.

De SVB heeft, in tegenstelling tot UWV en de onderzochte gemeenten, bepaald dat ontvangers van een uitkering wijzigingen over de burgerlijke staat, de nationaliteit en het inkomen niet hoeven te melden, als deze al aan een andere overheidsorganisatie is doorgegeven. De reden is dat de SVB deze gegevens uit de gemeentelijke basisadministratie of de polisadministratie kan halen. Voor deze gegevens heeft de SVB vastgelegd dat zij niet meer vallen onder de inlichtingenplicht. De SVB baseert dit op de Wet eenmalige gegevens uitvraag (WEU). Door deze vrijstelling is het niet, of niet tijdig doorgeven van dit soort wijzigingen niet verwijtbaar. Volgens de SVB heeft zij in lijn met de doelstelling van de WEU haar processen ingericht. Gegevens worden geautomatiseerd aan de basis- en polisadministratie ontleend. Daardoor is volgens de SVB het risico beperkt dat uitkeringen ten onrechte worden verstrekt. De uitkeringsontvanger is echter wel gehouden deze wijzigingen door te geven. Als hierdoor een onverschuldigde betaling plaats vindt, is dit de klant te verwijten en valt dit onder het boeteregime van de Fraudewet. De Centrale Raad van Beroep